

Posudek školitele na diplomovou práci Bc. Martyiny SCHWUBOVÉ *Život v jednom podniku. Elektropřístroj Písek. Průzkum české společnosti v období 60. – 80. let. Praha : Fakulta humanitních studií Univerzity Karlovy, 2014. 65 s. + přílohy.*

Vedoucí práce: Mgr. Jiří Hlaváček

Záměrem předkládané diplomové práce je podle autorky rekonstruovat každodenní život zaměstnanců podniku Elektropřístroj Písek v 60. – 80. letech. Analýza tématu je prováděna na základě terénního výzkumu realizovaného metodou orální historie v kombinaci s využitím kvalitativní obsahové analýzy dobového tisku (regionální periodika, kronika podniku aj.). Originálně zvolené téma umožnilo autorce propojit tzv. malé dějiny (podniková historie) s významnými historickými událostmi normalizačního období (pražské jaro, listopad 1989). Práce tak představuje zajímavou mikro-historickou sondou do každodenního života „obyčejných lidí“ (tj. zaměstnanců významného regionálního podniku).

Po formální stránce byla struktura práce zvolena správně. Po úvodu, v němž autorka seznamuje čtenáře s motivy pro výběr tématu (vztah k regionu a podniku) následuje teoretická část, v níž jsou podrobně představeny jednotlivé druhy pramenů (rozhovory, periodika, archiválie, oficiální produkce podniku) a použitá (primární a sekundární) literatura. Metodologická část obsahuje základní informace o výzkumu, charakteristiku zkoumaného vzorku, včetně seznámení s použitými metodami sběru dat (orální historie) a analytickými postupy (kvalitativní obsahová analýza). Další část je věnována historickému kontextu. Diplomantka zde ve stručnosti představuje vývoj závodu Elektropřístroj Písek od roku 1945 až do 90. let (tj. od Elektro-Praga, přes Elektropřístroj – závod, odštěpný závod, koncernový závod, státní podnik, až po jeho prodej zahraničnímu partnerovi). Analytická část je pak pojata klasickým chronologickým přístupem, který je však průřezově kombinován s tematickým členěním (např. téma členství v KSČ je zahrnuto v části věnované vývoji podniku v 70. letech, alkohol na pracovišti v 80. letech apod.). Empirická část vychází z kombinace analýzy a interpretace pořízených rozhovorů a obsahové analýzy regionálních periodik (okresní týdeník Zítřek) od 50. do konce 80. let.

Metodologii jako celek lze hodnotit jako zdařilou. Diplomantce se podařilo natočit rozhovory celkem s patnácti pamětníky a pamětnicemi, což již lze považovat za relevantní vzorek pro analýzu. Tento vzorek navíc velmi dobře charakterizuje (včetně míry identifikace narátorů a narátorek s podnikem) a zmiňuje také vlastní problémy s terénním výzkumem (zejména otázka časové flexibility). Pozornost je věnována problematice paměti a genderu (jakkoliv se jedná spíše o teoretickou rovinu, v níž autorka dokazuje, že má o dané problematice povědomí, zároveň ale bohužel nereflktuje aplikaci uvedených principů a pouček přímo v praxi). Z textu je pak patrné, že autorka provedla, vedle orálně-historického, také rozsáhlý klasický archivní výzkum (písemné prameny).

Také empirická část je na poměrně vysoké úrovni. Autorka umně propojuje faktografické údaje s informacemi z rozhovorů. Vše přitom dokresluje zprávami z dobových pramenů (ať už se jedná o regionální periodika či interní materiály podniku). Vedle

klasických témat (výše mzdy, technologické normy, pracovní podmínky) si všímá např. také otázek komunistické festivity, socialistického soutěžení (prvotní nadšení a pozdější úpadek), rekreací ROH, šedé ekonomiky či požívání alkoholu na pracovišti a celé řady dalších zajímavých fenoménů. Text plynně navazuje a obsahově se drží vytčené časové osy. Po gramatické a stylistické stránce nelze mít k práci větší výhrady.

Přes nesporné přednosti má však předkládaná práce i své (přestože spíše okrajové) nedostatky. Za prvé se nabízí otázka, proč je v práci věnována tak velká pozornost i dějinám podniku před rokem 1960, přestože v názvu práce diplomantka deklaruje, že těžiště jejího zájmu leží v posledních třech dekadách komunistického režimu v Československu (tj. období let 1960 – 1990). Záběr práce je však nakonec mnohem širší, děje se tak přitom často na úkor dalších zajímavých témat, které v souvislosti s každodenním životem v podniku vyloženě vybízejí ke zpracování (např. kvalita poskytovaných služeb – mateřské školy, závodní lékař, kantýna, zaměstnanecké benefity apod.). Tato témata jsou sice v textu také zastoupena, jedná se však spíše o marginálie, které jsou zmíněny na okraj. Práce je tak mnohem více sondou do „hospodářského“ (resp. ekonomického, výrobního a především tedy „oficiálního“) života podniku, než do „sociálního světa“ jeho zaměstnanců, což je podle mého názoru škoda. Za druhé, za určité negativum lze považovat také fakt, že autorka příliš často sama neinterpretuje získané informace, ale spíše je přebírá, tj. deklaruje tvrzení narátorů, popř. pouze informuje o dobovém stavu – nepřináší tak vlastní názor na dané téma (za výjimku lze považovat závěr práce).

I přes uvedené výhrady se však jedná o nadstandardní diplomovou práci, která po obsahové i formální stránce splňuje všechny náležitosti závěrečné kvalifikační práce magisterského stupně. Autorka podle mého názoru prokázala jak schopnost samostatně pracovat v terénu, tak i sebrat a utřídit značnou část různorodých pramenů, interpretovat je a následně zasadit do historického kontextu. Za více než zdařilou lze také považovat obsáhlou obrazovou přílohu, která mapuje dějiny podniku od jeho vzniku až do poloviny 90. let.

Domnívám se navíc, že vzhledem ke kvalitě práce, by autorka měla zvážit také možnost oslovit nynějšího „nástupce“ podniku Elektropřístroj Písek s nabídkou zpracovat (samozřejmě po dílčích úpravách) dějiny podniku ve formě propagační brožury či samostatné publikace. Věřím, že takový text by si v píseckém regionu jistě našel své čtenáře.

Diplomovou práci Martiny Schwubové proto **doporučuji k obhajobě a navrhuji její hodnocení známkou 1 („výborně“).**

V Praze, dne 14. 8. 2014

Mgr. Jiří Hlaváček